

Hedmarksskogbruket 1993

Utgitt av Kontaktutvalget for skogbruket i Hedmark

Investeringsarbeidene på bunn-nivå

"Hedmarksskogbruket 1993" viser først og fremst at dette året har investeringsarbeidene i skogen vært lavere enn på mange år. Viktige tiltak som planting og ungskogpleie ligger nå 40-50% lavere enn gjennomsnittet de siste ti år, og vi må 20 år tilbake i tiden for å finne så lave tall for planting og 10 år tilbake for ungskogpleie. Også vegbygging er gått markert tilbake.

En periode med reduserte tømmerpriser har ført til at mange skogeiere har redusert sine investeringer. Økt oppmerksomhet rettet mot økologisk og miljøtilpasset skogbruk har nok også hatt betydning for aktiviteten.

Selv om det neppe er grunn til å forvente, og kanskje heller ikke noe mål, å opprettholde investeringene i skogbruket på det høye nivå fra mye av 80-tallet, så er det nå grunn til å etterlyse en større innsats enn det som er

registrert i 1993. Skognæringen vil ha stor betydning for sysselsetting og verdiskapning i skogfylket Hedmark også for fremtiden. En viktig forutsetning for dette er at oppbyggingen av fremtidige skogressurser ikke forsummes.

Selv om det gjennom politiske signaler og bruk av offentlige virkemidler nå legges mer vekt på produksjon av skog med gode kvalitetsegenskaper og på økte miljøhensyn, så er målsettingen om økt produksjon fortsatt gjeldende.

Det blir en utfordring for alle aktører i Hedmarksskogbruket å bidra til at det også i fremtiden opprettholdes en tilfredsstillende produksjon av ønskede skogprodukter samtidig som det taes hensyn til annen bruk av skognaturen og til skogen som livsgrunnlag for planter og dyr.

Kontaktutvalget for skogbruket i Hedmark

Fylkesmannen i Hedmark - Landbruksavdelingen, Seksjon skogbruk
Glommen Skogeierforening
Mjøsen Skogeierforening
Trysilvassdragets Skogeierforening
Norskog avd. Hedmark
Hedmark Skogselskap

Betydelig prisnedgang virker inn på avvirkningen

Vel 2,3 mill m³ tømmer avvirket i driftsåret 1992/93

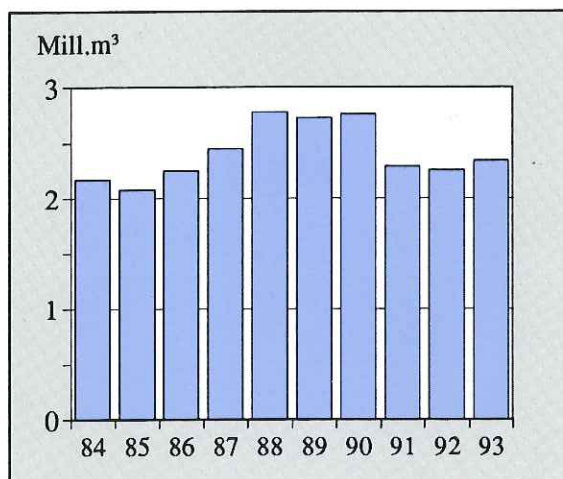
- Gjennomsnittlig tømmerpris pr. m³ 14% ned.
- Ca. 11% reduksjon i tømmerverdien.
- Tømmerprisen er redusert med 20% siden 1990/91.

	Kvantum 1000 m ³	Verdi mill kr	Gj.snitts- verdi kr/m ³
1992/93	2.343	701	299
1991/92	2.262	790	349
Endring	+ 4%	- 11%	- 14%

Tallene omfatter ikke ved for salg og til eget bruk.

NB! Tallene gjelder driftssesongen 1992/93.

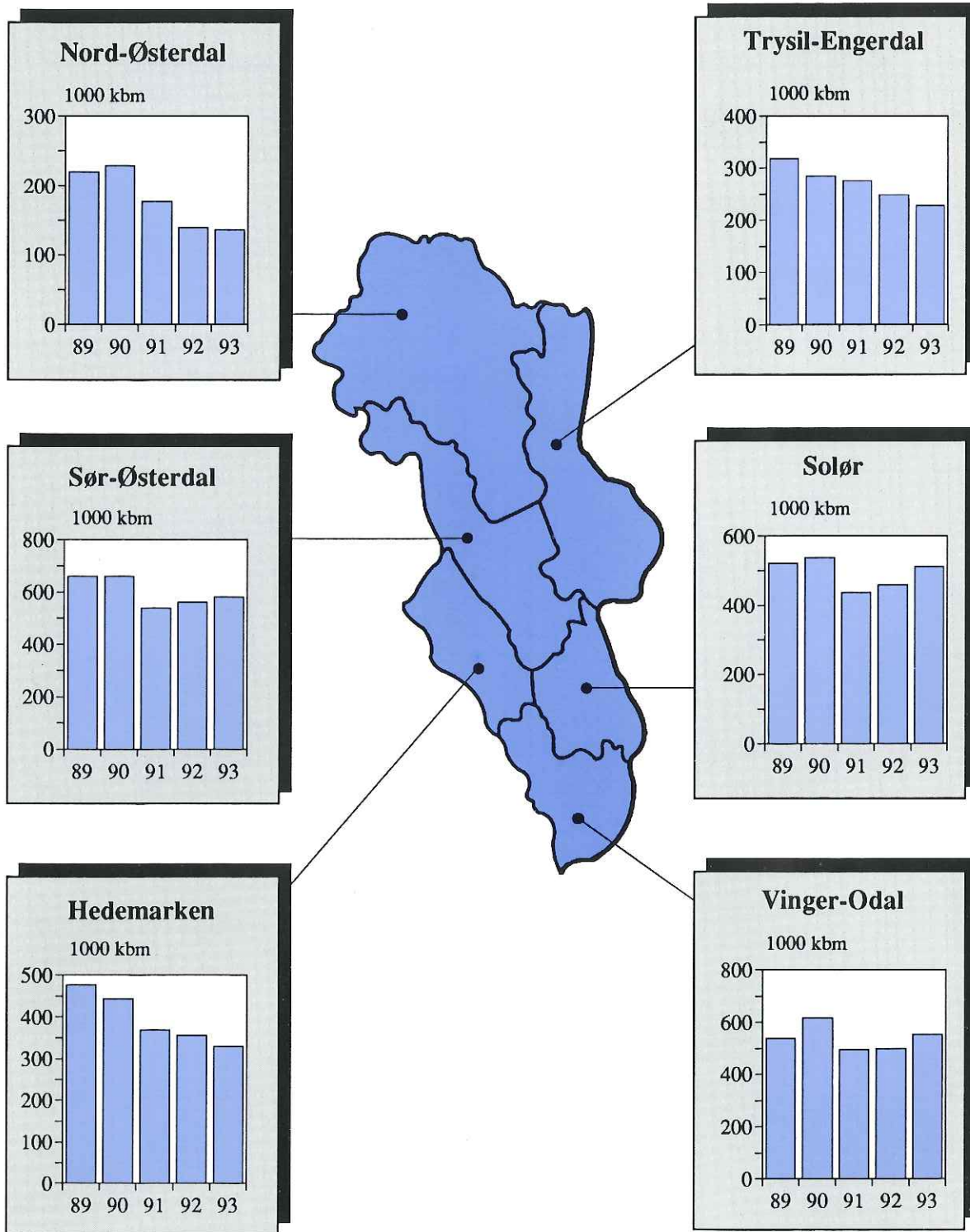
Avvirkningen siste 10-årsperiode

- Avvirket kvantum omtrent som i fjor.
- Langsiktig forsvarlig avvirkning kan ligge minst 10% over nivået de siste tre årene.

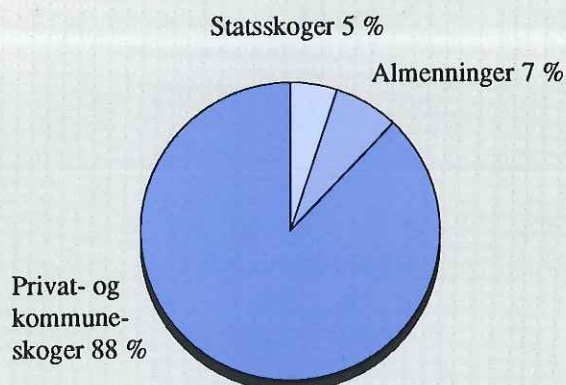
Nye rammebetingelser og krav til flerbruks-hensyn skaper behov for nytenkning når det gjelder avvirkningsarbeidene.

Avvirkningen fordelt på regioner

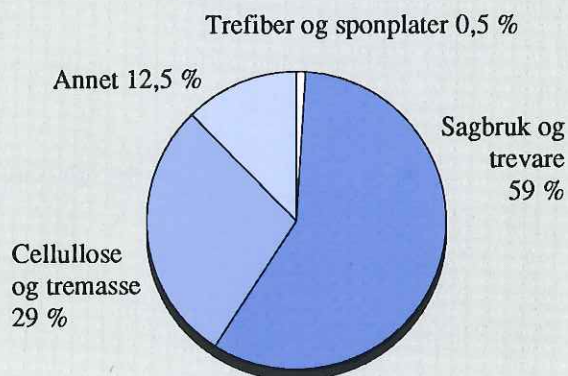
Tømmeret kommer fra ...

Tømmerkvantumet for salg fordelt på eierkategorier er stabilt i Hedmark.

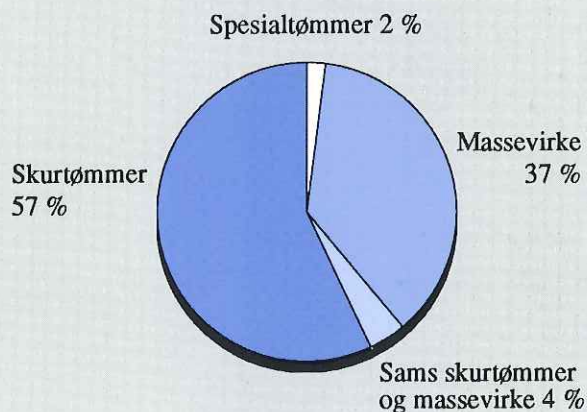
Tømmeret går til ...

Fortsatt høy andel av avvirkingen til sagbrukene. Fordelingen preges ellers av noe mer sammensatte omsetningsforhold.

Noe høyere skurtømmerandel

Ellers små endringer i sortiments sammensetningen.

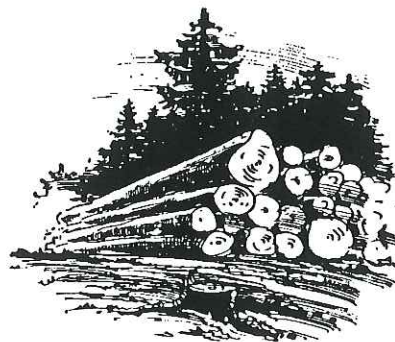

Salgsvirket fordeler seg med:

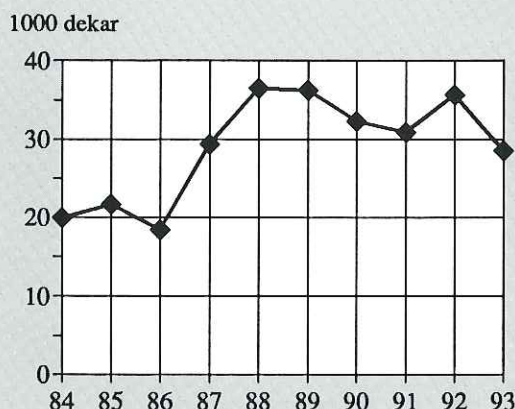
69 % gran

29 % furu

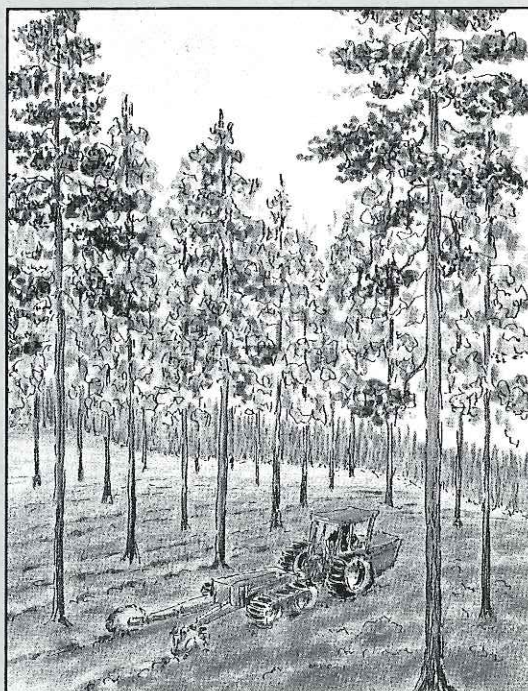
2 % lauv

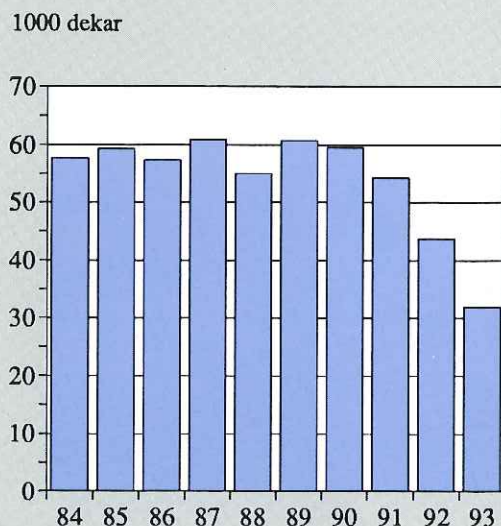
Markberedning

- Markberedningen er redusert til 28.523 dekar. Nedgangen er liten i forhold til reduksjon i planting.
- En del markberedning utføres med sikte på naturlig foryngelse.
- Markberedningsomfanget bør økes ytterligere både for planting og naturlig foryngelse.

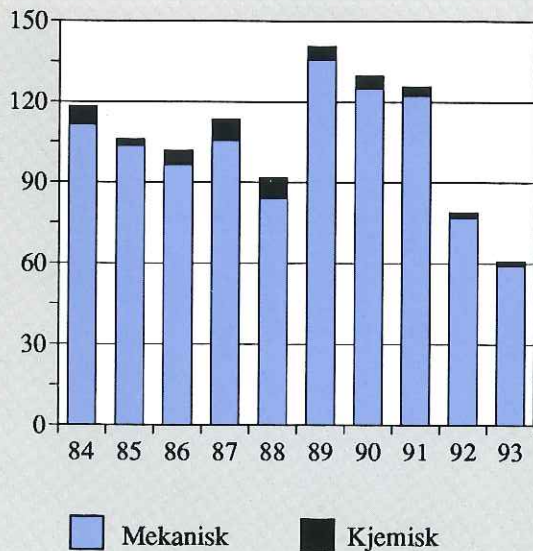
Foryngelse

- Plantearealet går nedover og er det laveste på 20 år.
- Nyplanting utgjør: **31.818 dekar** og **6,3 mill.** planter.
- Suppleringsplanting: ca. **545.000** planter.
- Sådd areal: **2.179 dekar**
Det er en tredobling fra forrige år.

Ungskogpleie

1000 dekar

- Sterk reduksjon i ungskogpleien.
- Ungskogpleiearealet er nede i 60.895 dekar, som er det laveste siden 1981.
- Bruk av plantevernmidler blir stadig mindre. Sprøytet areal i 1993 var 1942 dekar, ca. 2,5% av arealet som ble ungskogpleiet.

Generelle kommentarer

- 1993 viser markert nedgang i skogkulturtiltakene for annet år på rad.
- Kvalitet i skogen settes i fokus, og det er utarbeidet veiledningsmaterieell for slik skogskjøtsel.
- Miljø og flerbrukshensyn tillegges økt vekt også ved etablering og stell av ungskog.
- Naturlig foryngelse er et aktuelt tiltak i store deler av Hedmark, men det er viktig å utføre hogsten på en slik måte at forholdene for en slik foryngelsesmetode er tilrettelagt. Naturlig foryngelse erstatter ikke planting. Metodene utfyller hverandre, foryngelsesmåten må vurderes ved planlegging av hogst.

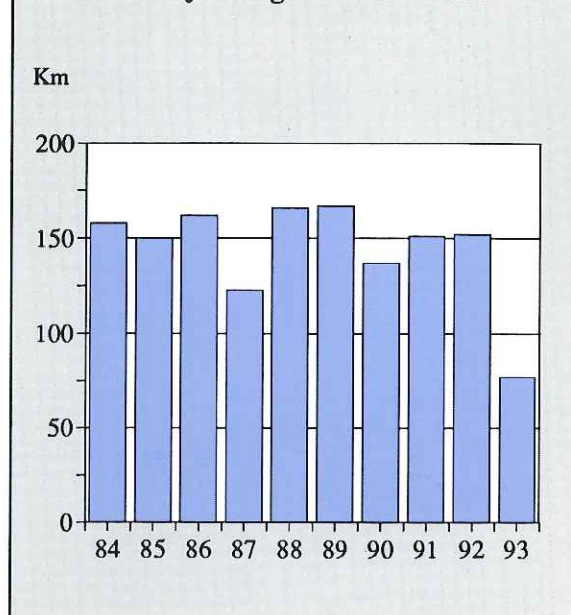

Små endringer i anleggsvirksomheten

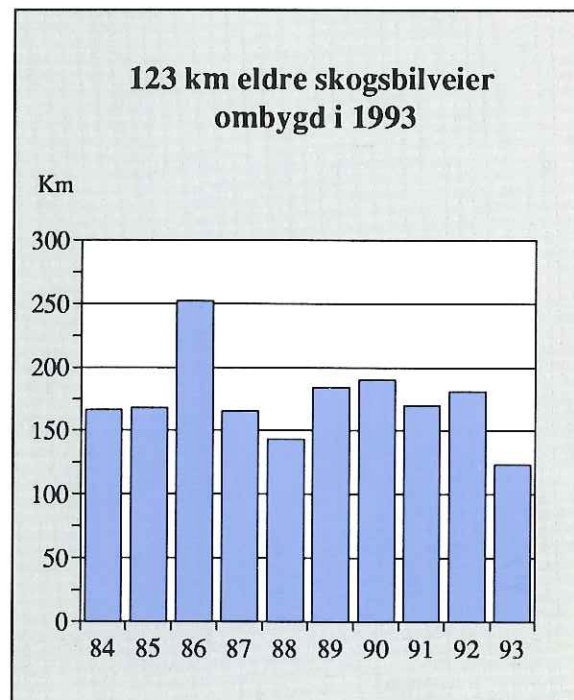
Skogsveiene

- Det ble bygd 77 km nye skogsbilveier i 1993 - mot 152 km i året før.
- Ombygging av gamle veier var 123 km i 1993 mot 181 km i 1992.
- Det ble bygd 112 km traktorveier mot 109 km forrige år.
- Nybygging av skogsbilveier kostet 132 kr/m i 1993 – mot 146 kr/m i 1992.
- Ombygging kostet 84 kr/m i 1993 – en økning på 16 kr/m fra foregående år.
- Traktorveiene kostet 19 kr/m i 1993 - mot 27 kr/m i 1992.
- Totalt beløper investeringene i veier seg til 22,6 millioner kroner, hvorav 2,1 millioner kroner til traktorveier.
- En stadig større del av veibyggingen foregår som ombygging av eldre vei.
- Tallene gjelder veier ferdig godkjent i 1993. Deler av anleggene er påbegynt tidligere år.

77 km nye skogsbilveier i 1993

123 km eldre skogsbilveier ombygd i 1993

Skogbruksplanlegging på betydelige arealer også i 1993

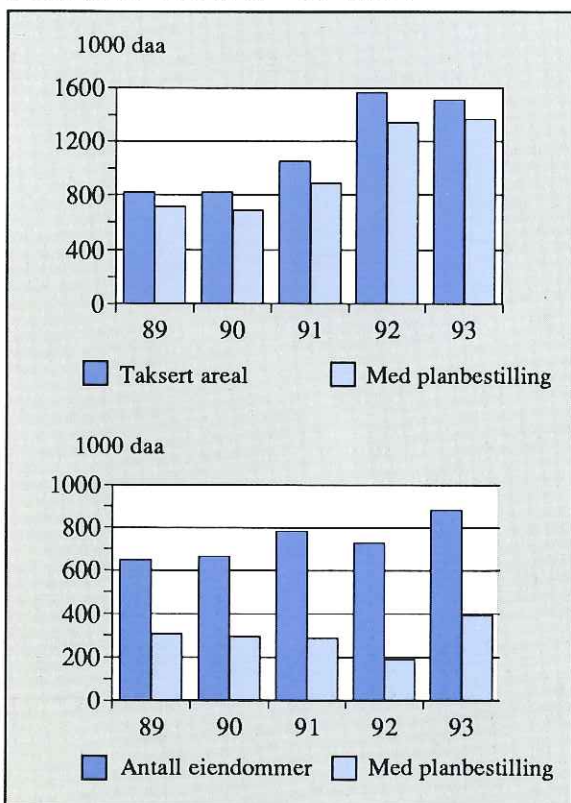
- Skogbruksplanleggingen er videreført etter systemet med områdetakster. Dette innebærer at registreringene konsentreres i områder og omfatter all skog i området. De enkelte skogeiere tilbys å få utarbeidet skogbruksplan for sin eiendom. For de eiendommer hvor det ikke bestilles plan, utarbeides en skogoversikt til bruk for skogbruksetaten i kommunen.
- Virksomheten i året preges av at det er utarbeidet skogbruksplaner for en rekke større eiendommer. Dette bidrar til at det takserte areal er stort.
- Vi nærmer oss nå avslutningen av "første omdrev" for områdetakstene.

Skogbruksplanstatistikken for 1993 viser:

Taksert areal i alt (1000 daa)		Antall eiendommer		Samlet kostnad (1000 kr)	Tilskudd (1000 kr)
m/plan	skogoversikt	m/plan	skogoversikt		
1.368	141	395	484	13.116	6.811
91%	9%	45%	55%		

Gjennomsnittsareal for utarbeidede skogbruksplaner: 3.463 dekar. For skogoversiktene: 291dekar.

5-års-perioden 1989 - 93 viser:

Utviklingen i perioden understreker behovet for å "skreddersy" planproduktene for de mindre eiendommene.

10-året 1984 - 93 viser:

- Det er i alt taksert 12,4 mill. dekar de siste 10 år, fordelt på vel 8.000 eiendommer, i hovedsak ved områdetakster.
- 3.750 skogeiere har fått utarbeidet skogbruksplan for sine eiendommer, med et samlet areal på 11,2 mill. dekar eller 90% av samlet areal. Gjennomsnittseiendommen er 3.000 dekar.
- 4.270 skogeiere har ikke benyttet seg av tilbudet om å bestille plan. De har et samlet areal på 1,2 mill. dekar, eller 280 dekar i gjennomsnitt.

1993 - et år med investeringstilskudd til skogbruket

Med bakgrunn i den svake etterspørsel - og det lave prisnivå - ble det fra statens side ydet investeringstilskudd til skogbruket dette år. Tilskuddet ble gitt med et kronebeløp pr. avvirket kbm. etter nærmere regler og satser, og godskrevet skogeiers skogavgiftskonto. Samtidig ble skogeier gitt adgang til å avstå fra ordinært skogavgiftstrekk for den avvirkning som ble omfattet av investerings-tilskuddet. De sviktende rammebetingelser førte

til lav investeringsaktivitet i året og til betydelig nedgang i bruk av skogavgift og statstilskudd.

Innbetalinger på skogavgiftskonti i 1993 for- deler seg med:

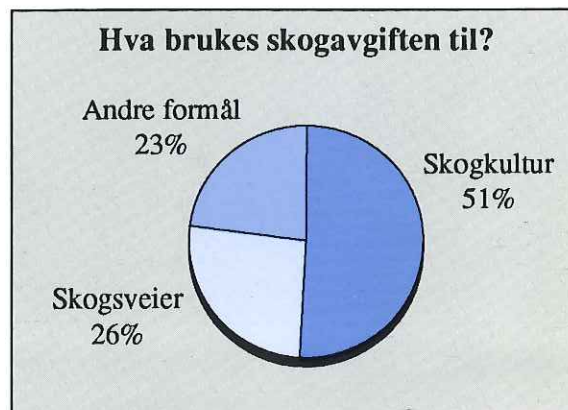
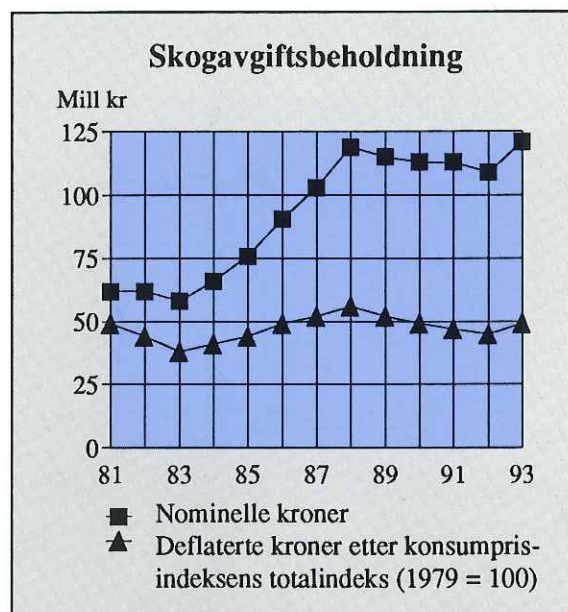
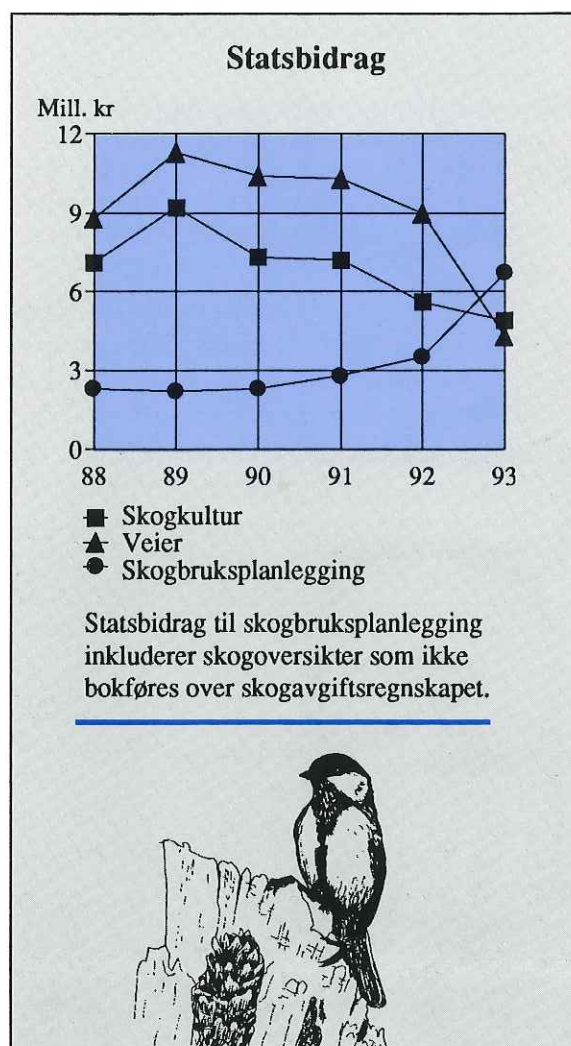
- Ordinær skogavgift: 29 mill. kroner
- Investeringsstilskudd: 45 mill. kroner
- Godskrevet statstilskudd: 13 mill. kroner

Statsbidrag

Det ble utbetalt i alt ca. 16 mill. kroner til investeringsformål i året. Det er betydelig ned- gang i aktiviteten i skogkultur og veibygging, mens det er økning i skogbruksplanleggingen.

Beholdning av skogavgift 1981-1993

Økningen i innestående skogavgift siste år skyl- des i hovedsak den lave investeringsaktivitet og ordningen med investeringstilskudd. Beholdnin- gen ved årsskiftet er et godt grunnlag for økt aktivitet kommende år.

Informasjon

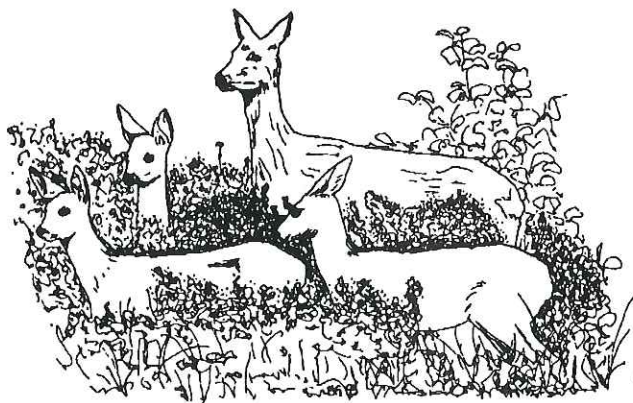
Skogens tilstand

Tilstanden og vitaliteten i skogen i Hedmark er forsøkt vurdert hvert år siden 1988. Dette er gjort ved at det er registrert kronetetthet og kronefarge på utvalgte flater i produksjonsbestand av gran (68) og furu (12) fordelt i hver kommune.

Registreringene viser forskjeller for gran og furu. For gran er kronetettheten, bortsett fra ett år (91), redusert fra 0,5 til 3,5% de enkelte år. I 1993 var nedgangen fra året før 1,5%.

For hele perioden er kronetettheten i gjennomsnitt gått ned fra 92% til vel 87% av anslått full tetthet.

For furu har kronetettheten økt med et par prosent i perioden og den er i 1993 ca. 96% i gjennomsnitt.

Kronefargen, målt i prosentandel grønne trær har vist en mer varierende utvikling. For gran har det skjedd en økning i tre år og en reduksjon i to år. Fra 1992 til 1993 økte prosenten med hele 17,2%. Fra 1988 til 1993 har prosentandelen grønne trær økt med ca. 10% til i gjennomsnitt 84%.

For furu kan det ikke påvises endringer, og andelen grønne trær er på ca. 99%. Antallet registreringer er såvidt få, at tallene for et enkelt fylke må vurderes med forsiktighet - og særlig når det også deles på treslag.

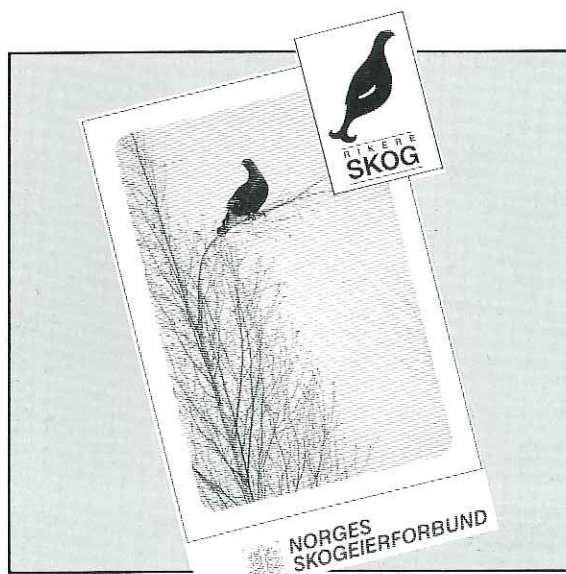
Norsk institutt for skogforskning som analyserer resultatene, har fastslått at registreringene som helhet for hele landet for perioden 1988-1993 viser en nedgang i trærnes vitalitet, men at nedgangen ikke kan karakteriseres som dramatisk. Det pekes på at det er en komplisert sammenheng av ulike mulige årsaker til dette, men at til eksempel tørkesomre og milde vintre i den aktuelle perioden kan ha hatt betydning.

Sur nedbør kan ha betydning - kanskje særlig ved at det kan bidra til å forsterke forutsetningene for en svekking av skogens vitalitet. Det er viktig at registreringene fortsetter, slik at utviklingen kan følges over lengre tid med sikte på å kunne trekke sikrere konklusjoner om skogens tilstand.

Rikere Skog

I Hedmark står hele skogbruket samlet bak gjennomføringen av kursserien "Rikere Skog" som skal gi grunnleggende kunnskaper om et miljøvennlig flersidig skogbruk som samtidig gir et godt resultat for eieren.

I de fleste kommuner i Hedmark er det gjennomført kurs i 1993 med tilsammen 1.500 deltagere. Det er lagt til rette for for 6 regionale Rikere Skogstier, som er praktiske øvningsområder for kursdeltakere.

Bygdeutviklingsfondet

Dette er næringsutviklingsmidler som skal brukes til å stimulere til bedre utnyttelse av naturgitte og menneskelige ressurser knyttet til jord-, skogbruk og utmarksnæring.

I 1993 hadde Hedmark til disposisjon snaut 17 mill. kroner, og det ble innvilget tilskudd på tilsammen 8,7 mill. kroner. Av dette har seksjon skogbruk hos Fylkesmannen gitt tilsagn om tilskudd til 20 prosjekter på tilsammen 2 mill.

kroner til videreutvikling av skog- og utmarksressurser i vårt fylke.

Av prosjekter som har fått støtte i 1993 kan nevnes:

- Jente- og ungdomsjakt
- Ressurskartlegging av mose
- Bioenergi Gardermoen
- Utleie av skoghusvær

Innvilgede BU-prosjekter i Hedmark

Type tiltak	Beløp i kroner				Antall tiltak			
	1990	1991	1992	1993	1990	1991	1992	1993
Næringsutvikling	2.600.000	2.672.500	4.325.000	2.147.000	17	14	44	27
Kompetanseoppbygging	2.836.000	301.000	171.000	603.000	5	5	3	5
Etablerstipend for kvinner	335.000	590.000	443.000	547.000	8	11	9	10
Etablerstipend generelt	430.000	492.000	375.000	538.000	7	10	10	9
Kvinnetiltak	515.000	0	1.145.000	50.000	6	0	6	2
Bygdeturisme	1.360.000	625.000	441.000	1.031.000	5	6	9	11
Skogtiltak	2.125.000	75.000	515.000	1.527.000	9	1	2	11
Frie prosjektmidler	460.000	243.000	1.355.000	1.403.000	3	4	7	9
Kulturlandskap	205.000	140.000	0	0	3	2	0	0
Praktikantordningen ¹⁾	0	4.700.000	0	0	0	1	0	0
Annet	0	0	1.184.825	839.000	0	0	5	11
SUM	10.866.000	9.838.500	9.954.825	8.685.000	63	54	95	95

¹⁾ Fordelt på 1991 og 1992 i praksis.

Avskyting av elg

Hedmark er fortsatt det klart største "elgfylke" med 7.809 felte dyr i 1993.

Nedgangen i Hedmark var forutsett. Bestanden i de fleste kommuner er enten i nedgang eller stabil. Dette er ønskelig blant annet for å forhindre store elgskader på skog og innmark og for å redusere faren for kollisjon mellom elg og bil eller tog. Det ble felt 92% av tildelt kvote.

